

Drzewa i krzewy w ogrodzie przydomowym

**Opracowanie:
Dział Gospodarstwa Wiejskiego i Agroturystyki
MODR Karniowice**

Wstęp

Obecnie oferta szkółek roślin ozdobnych oraz centrów ogrodniczych jest bardzo bogata. Wiele jest nowych odmian o ciekawej barwie lub kształcie ulistnienia, interesującym pokroju, które każdy chciałby posiadać w swoim ogrodzie.

Niektóre jednak z nowych odmian mają bardzo duże wymagania związane z klimatem i dobrze rosną tylko w cieplejszych rejonach Polski, ponadto często wymagają specjalnych zabiegów ogrodniczych. Dlatego do ogrodów przydomowych lepiej jest wybierać odmiany już sprawdzone w naszym klimacie lub wyselekcjonowane w polskich szkółkach i zakładach doświadczalnych.

W niniejszej broszurze zaprezentowane zostały gatunki roślin ozdobnych oraz odmiany, które cechują się nie tylko wyjątkowymi walorami ozdobnymi, ale także bardzo dobrze rosną w polskim klimacie. Można tutaj znaleźć zarówno gatunki rodzime, odmiany bardzo popularne w polskich ogrodach jak i nowe, oryginalne rośliny, które stanowić będą podstawowe elementy aranżacji ogrodowej.

Ozdobne gatunki roślin liściastych

Azalia Klondyke (*Rhododendron*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Krzew o średniej sile wzrostu. Pokrój szeroko wyprostowany. Młode, brązowo-czerwone przyrosty tworzą kontrastowe tło dla rozwijających się w na przełomie V i VI kwiatów. Kwiaty w pąku są pomarańczowoczerwone, potem pomarańczowożółte.

Azalia Persil (*Rhododendron*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Krzew o luźnym, nieregularnym pokroju i wolnym wzroście. Po 15 latach wys. wynosi ok. 1,5 m przy podobnej średnicy. Białe kwiaty ze złotożółtą plamką rozwijają się w końcu V. Szczególnie cenna w zestawieniach z krzewami o ciemnej zieleni.

Azalia japońska Kermesina (*Rhododendron*)

Nasłonecznienie: półcień, cień.

Azalia o zwartym wzroście. Po 10 latach osiąga 0,8 m wys. i 1,0 m szer. Kwiaty drobne, ale bardzo liczne, rubinowo-różowe z czerwonym odcieniem.

Kwitnie w końcu V. Jedna z łatwiejszych w uprawie odmian o dobrej mrozoodporności.

Azalia japońska Kermesina Rose (*Rhododendron*)

Nasłonecznienie: półcień, cień.

Krzew o bardzo zwartym pokroju. Dziesięcioletnie okazy dorastają do 0,6 m, przy szerokości 0,9 m. Jest mutacją odmiany Kermesina. Kwiaty liczne, drobne, różowe, z intensywnymi rubinowoczerwonymi paskami na płatkach, rozwijają się w końcu V. Mrozoodporność dobra.

Barwinek pospolity (*Vinca minor*)

Nasłonecznienie: półcień, cień.

Zagarniająca, płożąca, wiecznie zielona krzewinka z długimi pełzającymi pędami. Wolno rosnąca do 0,1-0,3 m wys. i 0,5 m szer. Liście eliptyczne, ciemnozielone, błyszczące i skórzaste. Kwitnie czysto niebieskimi kwiatami złożonymi z 5 płatków, V, powtarza kwitnienie w VIII. Najlepiej rośnie na glebach żyznych, próchnicznych. Do stosowania w parkach i ogrodach, na cmentarzach. Jedna z najcenniejszych roślin okrywających glebę pod koronami drzew.

Barwinek pospolity Argenteovariegata (*Vinca minor*)

Nasłonecznienie: półcień.

Płożąca, zimozielona krzewinka. Osiąga do 0,1-0,3 m wys. i 0,5 m szer. Liście eliptyczne, jasnozielone, białozółto obrzeżone i pstre, błyszczące i skórzaste. Kwitnie na niebiesko V i VIII. Najlepiej rośnie na glebach żyznych, próchnicznych. Do stosowania w parkach i ogrodach, na cmentarzach.

Barwinek pospolity Atropurpurea (*Vinca minor*)

Nasłonecznienie: półcień, cień.

Krzewinka zimozielona z długimi, pełzającymi i ukorzeniającymi się pędami. Liście ciemnozielone, eliptyczne, skórzaste. Kwiaty purpurowe, osadzone na długich szypułkach. Kwitnie od V do VIII. Rośnie na glebach próchnicznych, żyznych, świeżych. Polecana jako roślina okrywowa.

Berberys ottawski Superba (*Berberis x ottawensis*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Wysoki, ciernisty krzew z wyprostowanymi pędami, osiągający 4 m wys. i szer. Sezonowe liście mają efektowne zabarwienie, ciemnoczerwone z niebieskawym połyskiem. Kwiaty żółte na długich szypułkach, V. Jasnoczerwone

owoce pozostają zimną na krzewie. Nie ma specjalnych wymagań glebowych. Doskonała roślina żywopłotowa.

Berberys Thunberga (*Berberis thunbergii*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Ciernisty krzew o pokroju kopulastym. Osiąga 1,5-2 m wys. Zielone liście jesienią przebarwiają się na wspaniałą, szkarłatno-pomarańczowy kolor. Kwiaty żółte, V. Owoce koralowo-czerwone. Preferuje gleby całkiem kwaśne do umiarkowanie alkalicznych. Odporny na niskie temperatury i suszę. Idealny na żywopłoty i szpalery.

Berberys Thunberga Atropurea (*Berberis thunbergii*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Ciernisty krzew o pokroju kopulastym. Osiąga 1,5-2 m wys. Liście purpurowo-czerwone, opadające na zimę. Kwiaty żółte, V. Owoce czerwone. Preferuje gleby całkiem kwaśne do umiarkowanie alkalicznych. Znosi niskie temperatury i okresową suszę. Nadaje się na żywopłoty, szpalery i do zestawień kolorystycznych.

Berberys Thunberga Atropurea Nana (*Berberis thunbergii*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Karłowaty, ciernisty krzew o płaskokulistym pokroju. Dorasta do 0,6 m wys. i 1 m szer. Liście purpurowo-brązowe. Jesienią przebarwiają się na kolor szkarłatny. Kwiaty żółte, V. Wymaga gleby od całkiem kwaśnej do umiarkowanie alkalicznej. Odporny na niskie temperatury. Dobrze znosi cięcie. Nadaje się na rabaty i do ogrodów skalnych.

Berberys Thunberga Aurea (*Berberis thunbergii*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Gęsty, kolczasty krzew o jaskrawożółtych, sezonowych liściach. Dorasta do wys. 1-1,2 m. Kwiaty białe, niepozorne, V. Najefektowniej wybarwia się w półcieniu, w pełnym słońcu liście ulegają poparzeniu. Udaje się na każdej glebie. Doskonale na kontrastowe grupy kompozycyjne i niskie żywopłoty.

Berberys Thunberga Green Carpet (*Berberis thunbergii*)

Nasłonecznienie: słońce, półcień.

Niski, ciernisty krzew o długich, przewieszających się pędach. Dorasta do 1 m wys. przy 1,5 m szer. Liście jasnozielone. Jesienią przebarwiają się od żół-

tego do szkarłatnego. Kwiaty żółte, w obfitych małych gronach, V. Niewybredny w stosunku do gleby i stanowiska, chociaż woli miejsca nasłonecznione. Doskonały, odporny krzew okrywowy.

Bez czarny Aurea (*Sambucus nigra*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Duży, wyprostowany krzew, czasami niewielkie drzewko z kopulastą koroną. Osiąga 3 m wys. Liście młode intensywnie żółte, starsze żółtozielone. Wczesnie rozwijają się na wiosnę. Kwiaty kremowobiałe, w płaskich kwiatostanach, VI-VII. Owoce czarne. Niewymagający krzew do stosowania w dużych parkach. Daje ciekawy efekt kolorystyczny.

Bez czarny Guincho Purple (*Sambucus nigra*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Wysoki krzew o wzniesionych, sztywnych pędach. Wys. do 3 m. Liście piezaste, ciemnopurpurowe, jesienią czerwone. Kwiaty różowo-białe, w płaskich

baldachach, o dusznym zapachu, rozwijają się VI/VII. Rośnie na każdej glebie. Znosi suszę i zanieczyszczenia środowiska. Polecany do komponowania grup roślin w dużych ogrodach i terenach zieleni. Mrozoodporny.

Przykład zestawień roślinnych w parku.

Bez czarny Marginata (*Sambucus nigra*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Średniej wielkości, wyprostowany krzew. Dorasta do 2,5-3 m wys. Liście złożone, z pojedynczymi listkami matowozielonymi w środku i biało-kremowymi na brzegu. Kwiaty kremowobiałe, w płaskich kwia-

tostanach, VI-VII. Owoce błyszczące, czarne, soczyste. Niewymagający krzew do eksponowania na tle roślin o ciemniejszym ulistnieniu.

Bez koralowy Plumosa Aurea (*Sambucus racemosa*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Bujny krzew dorastający do 2-4 m wys. i szer. Liście złożone, o listkach powcinanych, złotożółtych. Kwiaty żółtozielone, w sterzających gronach, IV-V. Owoce szkarłatne, kuliste, niejadalne. Niewymagający krzew, ale nietolerujący wapnia. Roślina polecana dla zieleni parkowej i osiedlowej oraz do nasadzeń krajobrazowych.

Borówka brusznica Koralle (*Vaccinium vitis-idaea*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Rodzima, zimozielona krzewinka o wys. 0,2-0,3 m. Rozrasta się dzięki podziemnym pędom (rozłogom). Liście zielone, drobne, owalne, skórzaste i błyszczące. Kwiaty drobne, różowe. Owoce jaskrawoczerwone, liczne, jadalne! Lubi gleby lekkie, kwaśne, stanowiska od słonecznych do półcienistych (gdzie jednak słabiej owocuje). W pełni mrozoodporna. Doskonała roślina okrywowa np. pod wysokimi krzewami czy wielkokwiatowymi azaliami.

Bukszan wiecznozielony (*Buxus sempervirens*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień, cień.

Zimozielony, wolno rosnący, gęsty krzew, czasami wyrastający w małe drzewo. Osiąga od 2 do 4 m wys. Liście skórzaste, owalne, lśniące, ciemnozielone. Kwiaty niepozorne, ale miododajne. Gleby obojętne do wapiennych, zasobne w humus. Podstawowa roślina do formowania w geometryczne bryły i na strzyżone, niskie żywopłoty. Może przemarzać w surowe zimy.

Dereń biały (*Cornus alba*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Średniej wielkości krzew, początkowo wyprostowany, później szeroko krzewiasty. Dorasta do 3 m wys. Owoce białe, wielkości grochu. Nie ma specjalnych wymagań glebowych, ale preferuje wilgotne gleby. Toleruje wapń. Doskonały do założeń krajobrazowych i miejskich.

Dereń biały Sibirica (*Cornus alba*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Wytrzymały krzew, początkowo sztywno wyprostowany, później z bocznymi gałęziami ścielącymi się po ziemi. Dorasta do 3 m wys. Jego jaskrawe, ko-

ralowo-czerwone pędy są bardzo dekoracyjne, szczególnie zimą. Owoce białe, wielkości grochu. Nie ma specjalnych wymagań, ale preferuje wilgotne gleby. Doskonały do założenia krajobrazowych i miejskich.

Forsycja pośrednia Goldzauber (*Forsythia x intermedia*)

Nasłonecznienie: pełne.

Krzew o średniej sile wzrostu, szeroki. Wys. 2-3 m. Kwiaty duże, ciemno-żółte, kwitnie bardzo obficie w IV. Rośnie na każdej glebie. Dobrze znosi warunki miejskie. Polecana do ogrodów, parków, zieleni miejskiej. Odpowiednia na swobodne i półformowane, kwitnące żywopłoty. Ewentualne cięcie krzewów przeprowadza się po kwitnieniu. Mrozooporność dobra.

Forsycja pośrednia Lynwood (*Forsythia x intermedia*)

Nasłonecznienie: pełne.

Krzew początkowo wyprostowany wąski i wysmukły, później rozszerzający się. Osiąga 2-3 m wys. Liście żywozielone. Kwiaty jasnożółte, rozmieszczone wzdłuż gałęzi, IV-V. Potrzebuje żyznych, zasobnych gleb. W miejscu osłoniętym szybciej kwitnie. Zastosowanie w zieleni miejskiej, w parkach i większych ogrodach, pojedynczo i w grupach.

Hortensja drzewiasta Anabelle (*Hydrangea arborescens*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Efektownie kwitnący krzew o luźnym pokroju. Osiąga 1-1,5 m wys. Liście jasnozielone. Kwiaty kremowo-białe, zebrane w bardzo duże, półkuliste kwiatostany, złożone z wielu płonnych kwiatów, VI-VIII. Stanowisko osłonięte. Młode, silnie rosnące rośliny często muszą być wzmacniane palikami dla podtrzymania dużych kwiatostanów. Polecany do ogrodów przydomowych.

Hortensja ogrodowa Sybilla (*Hydrangea macrophylla*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Krzew z efektownych kwiatów i liściach. Dorasta do 1 m wys. Liście mięsiste, błyszczące, zielone, bardzo dekoracyjne. Kwiaty kuliste, bardzo duże, 0,15-0,3 m średnicy, lśniące ciemnoróżowe do fioletowych, VI-VIII. Stanowisko osłonięte. Gleby wilgotne, ale przepuszczalne, zawierające próchnicę, kwaśne do obojętnych, niewapienne. Wrażliwy na mrozy, zimą wymaga dokładnego okrycia.

Irga błyszcząca (*Cotoneaster lucidus*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Wyprostowany krzew ze sztywnymi pędami. Osiąga 2-3 m wys. Liście ciemnozielone, błyszczące. Kwiaty różowawe, V-VI. Owoce czarne, kuliste. Toleruje wszystkie rodzaje gleb. Całkowicie odporny na mrozy, znosi zanieczyszczenie środowiska, upał i suszę. Doskonale znosi cięcie. Podstawowe zastosowanie to formowane żywopłoty.

Irga Hammera Major (*Cotoneaster dammeri*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień, cień.

Niski krzew z gałęziami leżącymi na ziemi, z czasem ukorzeniającymi się. Osiąga zaledwie 0,1-0,15 m wys. Liście nieopadające na zimę, ciemnozielone. Kwiaty białe, V-VI. Owoce jasnoczerwone, bardzo liczne. Toleruje wszystkie żyzne, ogrodowe gleby. Doskonała roślina okrywowa, tworząca zimozielone kobierce.

Irga pozioma (*Cotoneaster horizontalis*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Nisko rozpościerający się krzew, z prawie poziomymi pędami i charakterystycznymi, podobnymi do ości ryby, rozgałęzieniami. Osiąga 1 m wys. i podwójną szerokość. Liście błyszczące, ciemnozielone, przebarwiające się jesienią na pomarańczowo. Kwiaty biało różowe, VI. Owoce czerwone, długo pozostające na krzewie. Toleruje wszystkie rodzaje uprawnych gleb ogrodowych. Polecana do ogrodów skalnych, na murki i skarpy.

Irga szwedzka Coral Beauty (*Cotoneaster x suecicus*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Karłowaty krzew o leżących na ziemi, długich, wygiętych pędach. Osiąga 0,6 m wys. Liście zimozielone, bardzo błyszczące, ciemnozielone. Kwiaty białe, obfite, V-VI. Owoce pojedyncze, jaskrawoczerwone, pozostają na krzewie do wiosny. Toleruje wszystkie zasobne, ogrodowe gleby. Dobra roślina okrywowa.

Janowiec bułgarski (*Genista lidia*)

Nasłonecznienie: pełne.

Niski, ścielący się krzew, z szarozielonymi pędami. Dorasta do 0,5 m szer. i 1 m wys. Liście sezonowe. Kwiaty motylkowe, złocistożółte, bardzo gęsto pokrywające całą roślinę, V-VI. Toleruje wszystkie luźne, piaszczyste, niezbyt wilgotne, lecz próchniczne gleby. Preferuje suche, ciepłe miejsca. Dość wrażliwy na niskie temperatury.

Kalina carlcephalum
(*Viburnum carlcephalum*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Wolno rosnący krzew o efektownych kwiatach. Dorasta do 2,5-3 m wys. i szer. Pędy luźno ułożone. Liście jajowate, 6-9 cm dł. Kwiaty białe, zebrane w okazałe kuliste kwiatostany do 13 cm średnicy, silnie pachnące, V-VI. Nie ma specjalnych wymagań siedliskowych. Odmiana polecana do ogrodów przydomowych.

Kalina hordowina Aureum (*Viburnum lantana*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Krzew o wzniesionym pokroju, wytwarzający odrosty korzeniowe. Wys. ok. 2,5-3 m. Liście żółte, latem zielonożółte, dość grube. Kwiaty białe, w półkulistych baldachach rozwijają się w V. Owoce początkowo czerwone, później czarne. Rośnie nawet na glebach suchych i ubogich. Dobrze znosi cięcie. Polecana do sadzenia w ogrodach, parkach, terenach rekultywowanych, wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Mrozoodporność pełna.

Kalina koralowa Roseum (*Viburnum opulus*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Szeroki, szybko rosnący krzew z asymetryczną, luźną koroną. Dorasta do 4 m wys. Liście jasnozielone, jesienią szkarłatnopurpurowe. Kwiaty białe, płodne, w dużych kulistych kwiatostanach, V. Nie zawiązuje owoców. Preferuje gleby wilgotne, umiarkowanie kwaśne do całkowicie alkalicznych. Roślina bardzo popularna, szczególnie w ogrodach wiejskich.

Przykład zestawienia roślin w ogrodzie.

Kalina sztywnolistna (*Viburnum rhytidophyllum*)

Nasłonecznienie: półcień, cień.

Zimozielony krzew o sztywnych, wyprostowanych gałęziach. Rośnie szybko do 3 m wys. i szer. Młode pędy pokryte białym kutnerem. Liście duże, ciemnozielone, z wierzchu błyszczące, od spodu kutnerowate. Kwiaty, białe zebrane w płaskie kwiatostany, V-VI. Owoce początkowo czerwone, jesienią czarne. Wymaga stanowiska osłoniętego od wiatru oraz żyznej i wilgotnej gleby. Znosi mocny cień.

Kargana syberyjska Walker (*Caragana arborescens*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Krzew o pełzających po ziemi pędach, u form szczepionych tworzących parasolowatą koronę. Wysokość uzależniona od wysokości szczepienia. Liście jasnozielone, złożone z wąskich pierzastych listków. Kwiaty żółte, V. Odporna roślina, bez specjalnych wymagań. Dobrze znosi zasolenie i długotrwałe susze, toleruje zanieczyszczenia przemysłowe. Do sadzenia pojedynczo.

Kolkwiczja chińska (*Kolkwitzia amabilis*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Rozłożysty krzew o przewieszających się gałęziach. Dorasta do 2 m wys. i szer. Kwiaty biało-różowe, dzwonkowate, V-VI. Nie ma szczególnych wymagań. Nadaje się na tereny przemysłowe i do miast, również do sadzenia pod koronami drzew, lecz wówczas kwitnie mniej obficie.

Krzewuszka cudowna Bristol Ruby (*Weigela florida*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Średniej wielkości, rozłożysty krzew. Dorasta do 2,5 m wys. Liście jasnozielone. Kwiaty dzwonkowate, rubinowoczerwone na zewnątrz, lilaróż w środku, VI. Preferuje wilgotne, zasobne i przepuszczalne gleby. Relatywnie odporny na mróz. Efektownie kwitnący krzew do sadzenia w grupach i pojedynczo.

Krzewuszka cudowna Eva Rathke (*Weigela florida*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Wyprostowany krzew, z wiekiem szeroko rozrastający się. Dorasta do 2 m wys. Liście jasnozielone. Kwiaty dzwonkowate, błyszczące, krwistoczerwone na zewnątrz, jaśniejsze w środku, VI-VII. Preferuje wilgotne, zasobne i przepuszczalne gleby. Relatywnie odporny na mróz. Polecany do sadzenia w grupach i pojedynczo.

Krzewuszka cudowna Styriaca (*Weigela florida*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Szybko rosnący krzew, o luźnej, wyprostowanej koronie. Starsze rośliny szeroko rozrastają się. Osiąga 2-2,5 m wys. Liście jasnozielone. Kwiaty dzwonkowate, różowe, ciemniejsze przed przekwitnięciem, V-VI. Toleruje wszystkie ogrodowe gleby. Efektownie kwitnący krzew do sadzenia w grupach i pojedynczo.

Krzewuszka cudowna Variegata (*Weigela florida*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Szerokorozłożysty, mocny krzew, dorastający do 2,5 m wys. i znacznie większej szerokości. Liście sezonowe, szarozielone, z wąskim żółtawobiałym marginesem. Kwiaty dzwonkowate, blad różowe, V-VI. Preferuje wilgotne, zasobne i przepuszczalne gleby. Do sadzenia pojedynczo i w grupach, w kontrastowych zestawieniach kolorystycznych.

Leszczyna pospolita Aurea (*Corylus avellana*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Krzew o wyprostowanych pędach, rośnie wolno, osiągając wys. ok. 3 m. Młode liście żółte, później żółtozielone, obustronnie pokryte włoskami. Jadalne owoce schowane w klapowanej okrywie. Ma duże zdolności odroślowe (co umożliwia odmładzanie) oraz niewielkie wymagania glebowe, chociaż najlepiej rośnie na glebach cięższych i wilgotnych. W cieniu wybarwienie liści jest bardziej zielone. Można sadzić pojedynczo i w grupach, także w swobodnych szpalerach.

Leszczyna pospolita Pendula (*Corylus avellana*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Szeroki, kopulasty krzew ze zwisającymi gałęziami. Rośnie silnie, zwykle osiągając większą szerokość niż wysokość. Najczęściej uprawiany jako forma pienna, w postaci małego drzewka z parasolowatą koroną. Liście i kwiaty (bazie), jak u zwykłej leszczyny (II-III). Owoce – orzechy laskowe. Toleruje wszystkie rodzaje uprawnych gleb. Najładniej wygląda sadzony pojedynczo, na dużej powierzchni trawnika, w eksponowanym miejscu.

Leszczyna południowa Purpurea (*Corylus maxima*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Wysoki, wyprostowany krzew do 5 m wys. Liście okrągłe, ciemnoczerwone przez cały okres wegetacji, pokryte drobnymi, aksamitnymi włoskami. Kwiaty,

żółte baze, pojawiają się przed rozwojem liści, II-III. Owoce – orzechy laskowe cylindryczne, całkowicie ukryte w rurkowato zrosniętej czerwonej okrywie. Gleby żyzne. Do sadzenia pojedynczo i w grupach, w zestawieniach kolorystycznych.

Ligustur pospolity (*Ligustrum vulgare*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Krzew o zaokrąglonej, asymetrycznej koronie. Nie cięty, osiąga 5 m wys. Ciemnozielone, owalne liście rozwijają się wczesnie wiosną. Kwitnie w VI-VII, białymi, zebranymi w wiechy kwiatami. Owoce, czarne jagody dojrzewają w VIII i pozostają na krzewie do wiosny. Wyjątkowo niewybredny krzew, znosi suszę, mróz i środowisko miejskie. Podstawowa roślina żywopłotowa. Przez regularne cięcie można uzyskać szpalery do 2,5 m wys.

Lilak Meyera Palibin (*Syringa meyeri*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Gęsty, zwarty krzew o regularnym, kopulastym pokroju. Dorasta do 1-1,2 m wys. i szer. Liście ciemnozielone, pofalowane. Kwiaty jasnolila, w stożkowatych kwiatostanach, pachnące, V-VI. Kwitnie bardzo obficie. Preferuje gleby żyzne, umiarkowanie wilgotne. Mały krzew do sadzenia w ogrodach, pojedynczo lub w zestawieniu z bylinami.

Lilak pospolity Andenken an Ludwig Spath (*Syringa vulgaris*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Duży, rozłożysty krzew lub małe drzewko, osiągający ok. 4 m wys. Liście sercowate, błyszczące, zielone. Kwiaty pojedyncze, ciemnopurpurowoczerwone, o silnym zapachu, zebrane w wydłużone wiechy dł. 30 cm, V. Najlepiej rośnie na żyznych glebach, znosi suszę i miejskie środowisko. Doskonały jako roślina parkowa i ogrodowa, tworzy zwarte zarośla.

Lilak pospolity Katherine Havemeyer (*Syringa vulgaris*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Duży, rozłożysty krzew lub małe drzewko, o silnym wzroście, osiągający do 6 m wys. Liście sercowate, błyszczące, zielone. Kwiaty półpełne, lawendoworóżowe, o silnym zapachu, zebrane w duże, gęste wiechy, V. Kwitnie bardzo obficie. Najlepiej rośnie na próchnicznych glebach, znosi suszę i miejskie środowisko. Doskonały jako roślina parkowa i ogrodowa, tworzy zwarte zarośla.

Lilak pospolity Mme Lemoine (*Syringa vulgaris*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Silnie rosnący krzew lub małe drzewko. Dorasta do 4 m wys. Liście sercowate, żywozielone. Kwiaty duże, pełne, czysto białe o szerokich płatkach, w gęstych kwiatostanach, V-VI. Kwitnie późno i bardzo obficie. Nadaje się do pędzenia. Jedna z najcenniejszych odmian o białych kwiatach. Polecana do ogrodów przydomowych.

Magnolia Soulange'a Lennei (*Magnolia x soulangeana*)

Nasłonecznienie: pełne.

Szeroki, powoli rosnący krzew do 2-3 m wys. Liście duże, żywozielone, jesienią żółte. Pąki kwiatowe ciemnopurpurowe. Kwiaty pękate, duże, o mięsistych, wypukłych płatkach, wewnątrz białe, zewnątrz purpurowe, IV-V. Wymaga świeżych, próchnicznych, przepuszczalnych gleb i osłoniętego, ciepłego miejsca w ogrodzie.

Magnolia gwiazdzista Rosea (*Magnolia stellata*)

Nasłonecznienie: pełne.

Krzew wolno rosnący, o szerokim pokroju, osiągający wys. 2-3 m. Pąki kwiatowe różowe, kwiaty gwiazdziste, od zewnątrz lekko różowe, z czasem prawie białe, o wąskich, szeroko rozchylonych listkach okwiatu, pachnące. Kwitnie obficie już na przełomie III/IV. Lubi gleby próchniczne, żyzne, lekko kwaśne do obojętnych. Polecana do małych ogrodów, wytrzymała na mrozy.

Mahonia pospolita (*Mahonia aquifolium*)

Nasłonecznienie: półcień, cień.

Zimozielony krzew z wieloma wyprostowanymi pędami. Osiąga 1 m wys. i szer. Liście grube, kłujące, kolczastoząbkowane, ciemnozielone, błyszczące. Kwiaty w wyprostowanych gronach, złotożółte, IV-V. Owoce kwaśne, czarnoniebieskie, kuliste, używane do wyrobu wina. Łatwo adaptująca się roślina, rosnąca na wilgotnych glebach, kwaśnych do obojętnych. Dobrze rośnie w cieniu. Liście używane do bukietów.

Migdałek trójklapowy (*Prunus triloba*)

Nasłonecznienie: pełne.

Pięknie kwitnący, szeroko rozrastający się krzew z wyprostowanymi pędami. Dorasta do 2 m wys. i szer. Może być szczepiony na pnium, wówczas wysokość zależy od wysokości szczepienia. Liście ciemnozielone. Kwiaty

w kształcie małych różyczek, różowe, pełne, bardzo efektowne, IV-V. Preferuje stanowisko osłonięte. Toleruje wszystkie uprawne gleby ogrodowe.

Perukowiec podolski Royal Purple (*Cotinus coggygria*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Duży krzew o oryginalnym zabarwieniu i efektownych kwiatostanach. Dorasta do 3 m wys. Liście ciemnopurpurowe, jesienią jaskrawoczerwone. Kwiaty zebrane w wiechy na końcach pędów, VI-VII. Po przekwitnięciu tworzą oryginalne pierzaste owocostany, złożone z rozrośniętych szypulek kwiatów. Najlepiej rozwija się na glebach, przepuszczalnych, zasobnych w wapń. Preferuje stanowiska suche. Silny akcent kolorystyczny do stosowania zarówno w miejskich terenach zieleni, jak i w ogrodach przydomowych.

Pigwowiec okazały Nivalis (*Chaenomeles speciosa*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Niski krzew, początkowo wyprostowany, później szeroko rozpostarty. Osiąga do 2 m szer. i wys. Pędy pokryte cierniami. Kwitnie obficie pojedynczymi kwiatami, o czysto białej barwie, IV-V. Często kwitnie powtórnie, VIII. Owoce jabłkowształtne, do 8 cm średnicy, zielone, później żółte, bardzo twarde. Dobrze rośnie na uprawnych glebach ogrodowych. Do sadzenia pojedynczo i w grupach.

Pigwowiec pośredni Elly Mossel (*Chaenomeles x superba*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Niski, rozłożysty krzew dorastający do 1,5 m wys. Kwiaty ognistoczerwone, bardzo duże, pojedyncze, IV-V. Powtarza kwitnienie latem. Owoce wydłużone, kuliste, do 5 cm średnicy. Nie ma specjalnych wymagań, dobrze rośnie w słońcu i lekkim cieniu. Do sadzenia pojedynczo i w grupach oraz w ogrodach skalnych.

Pigwowiec pośredni Nicoline (*Chaenomeles x superba*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Niski, rozłożysty krzew o mocnych pędach. Dorasta do 1 m wys. i szer. Kwiaty głęboko czerwone, bardzo duże i obfite, IV-V. Owoce owalne, zielone, później jaskrawożółte. Toleruje wiele typów gleby, od kwaśnej do obojętnej, ale preferuje wilgotne. Do sadzenia pojedynczo i w grupach oraz w ogrodach skalnych.

Pięciornik krzewiasty Abbotswood (*Potentilla fruticosa*)

Nasłonecznienie: pełne.

Gęsty, wyprostowany krzew o wys. ok. 1 m. Liście jasnozielone. Kwiaty całkiem białe, do 2,5 cm średnicy, bardzo świejące, o długim okresie kwitnienia, VI-X. Toleruje wszystkie przepuszczalne, ogrodowe gleby. Optymalnie kwitnie w pełnym słońcu. Delikatne liście i kwiaty nadają krzewom wygląd rośliny bylinowej. Polecana do terenów zieleni i ogrodów.

Pięciornik krzewiasty Goldstar (*Potentilla fruticosa*)

Nasłonecznienie: pełne.

Niski, wyprostowany krzew, gęsto rozkrzewiony. Osiąga do 0,8-1 m wys. Liście szarozielone. Kwiaty żółte, bardzo duże, 4-5 cm średnicy, bardzo jaskrawe, VI-IX/X. Jedna z najlepszych odmian. Powinna być sadzona w przewiewnym miejscu, wtedy jest odporna na mączniaka. Niewymagający, okrywowy krzew. Do sadzenia na rabatach i w ogrodach skalnych.

Pięciornik krzewiasty Blink, Princess; Pink Queen (*Potentilla fruticosa*)

Nasłonecznienie: pełne.

Niski, gęsty krzew o pokładających się pędach. Wys. do 0,8 m, szer. do 1,2 m. Liście złożone, drobne, ciemnozielone. Kwiaty o nietypowej wśród pięciorników jasnoróżowej barwie, z żółtym środkiem, V-X. Lubi gleby przepuszczalne, słabo kwaśne po lekko alkaliczne, znosi okresy suszy. Polecany do sadzenia w grupach, na rabatach oraz na naturalne lub półformowane żywopłoty. Mrozoodporny.

Pięciornik krzewiasty Marrob (*Potentilla fruticosa*)

Nasłonecznienie: pełne.

Niski, gęsty krzew o pokładających się pędach. Wys. ok. 0,5 m, przy szer. 1 m. Liście złożone, drobne, jasnozielone. Kwiaty intensywnie czerwone, rozwijają się VI-IX. Lubi gleby przepuszczalne, słabo kwaśne lub lekko zasadowe, znosi suszę. Polecany do sadzenia w grupach, na obwódki i rabaty oraz jako roślina okrywowa – w ogrodach i terenach zieleni. Mrozoodporność wysoka.

Porzeczka alpejska Schmidt (*Ribes alpinum*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień, cień.

Niewysoki krzew ze sztywno wyprostowanymi głównymi pędami. Osiąga 1-2 m wys. Liście żywozielone, bardzo wczesnie rozwijające się wiosną. Kwiaty męskie żółtozielone, zebrane w gęste kwiatostany, IV-V. Odpowied-

ni na wszystkie typy siedlisk. Wytrzymuje konkurencję korzeni dużych drzew oraz środowisko miejskie i przemysłowe. Doskonali na żywopłoty.

Porzeczka krwista *Atrorubens* (*Ribes sanguineum*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Gęsty, wyprostowany krzew o ozdobnych kwiatach. Osiąga 2 m wys. Liście ciemnozielone, bardzo wczesnie rozwijają się wiosną. Kwiaty ciemnoczerwone, w długich, wiszących gronach, IV. Stanowisko ciepłe i osłonięte. Wymaga niezbyt suchych, żyznych gleb ogrodowych. Polecany do małych ogrodów przydomowych.

Róża Chopin (*Rosa*)

Nasłonecznienie: pełne.

Polska odmiana! Kwiaty kremowobiałe, pełne, bardzo duże, 12-13 cm, lekko pachnące. Liście duże, jasnozielone, skórzaste, matowe. Pędy bardzo grube, jasnozielone, z jasnymi, dużymi kolcami. Wzrost bardzo silny, wys. 1,2-1,4 m. Odmiana średnio odporna na mączniaka. Obowiązkowa w każdym ogrodzie. Gęstość sadzenia: 4-5 szt./m².

Róża Flammentanz (*Rosa*)

Nasłonecznienie: pełne.

Kwiaty krwistoczerwone, pełne, 6-8 cm, pachnące. Liście gęste, jasnozielone, matowe. Pędy sztywne, silne, wymagające podpór. Wys. do 5 m, szer. 1,5-2 m. Kwitnie długo i obficie. Polecana za względu na barwę kwiatów i zapach.

Róża Fresia (*Rosa*)

Nasłonecznienie: pełne.

Kwiaty intensywnie żółte, pełne, pachnące, średniej wielkości 6-8 cm, nadające się do cięcia. Liście jasnozielone, błyszczące. Pędy wzniesione. Wzrost średni, wys. 0,4-0,6 m. Odmiana zdrowa, bardzo wartościowa ze względu na atrakcyjne kwiaty. Polecana do ogródków przydomowych i miejskich terenów zieleni. Gęstość sadzenia: 6-7 szt./m².

Róża Lilli Marlene (*Rosa*)

Nasłonecznienie: pełne.

Kwiaty krwistoczerwone, zebrane w wiechy (do 15 szt.), pełne, średniej wielkości 8-9 cm. Liście średniej wielkości, początkowo czerwone, później zielone, matowe, pokrój wzniesiony, zwarty, pędy sztywne, wys. 0,5-0,7 m.

Odmiana podatna na mączniaka prawdziwego, może przemarzać w ostre zimy, kwitnie obficie i powtarza kwitnienie, 7-8 szt./m².

Róża Louise Odier (*Rosa*)

Nasłonecznienie: pełne.

Kwiaty różowo-fioletowe, średnie do dużych 7-9 cm, osadzone po trzy na szypułkach, pełne, płatki stojące, liście duże, jasnozielone, matowe. Pokrój wzniesiony, pędy jasnozielone z delikatnymi kolcami, lekko przewieszające się, wys. 1,5-2 m. Odmiana odporna na mróz, zdrowa, kwitnie obficie, powtarza kwitnienie, bardzo silny zapach, płatki kwiatów nadają się na przetwory.

Róża Lovely Fairy (*Rosa*)

Nasłonecznienie: pełne.

Kwiaty intensywnie różowe, utrzymujące barwę, 2-3 cm, zebrane w kiście. Liście drobne, błyszczące. Pędy przewieszające się i pokrywające podłoże. Wys. 0,6-0,7 m. Atrakcyjna, zdrowa, obficie kwitnąca odmiana. Sadzona w grupach, daje ładną barwną plamę. Gęstość sadzenia: 5-6 szt./m².

Róża The Fairy (*Rosa*)

Nasłonecznienie: pełne.

Kwiaty jasnoróżowe, pełne, 2-3 cm, zebrane w kiście. Liście drobne, błyszczące. Pędy przewieszające się i przykrywające podłoże. Wys. 0,6-0,7 m. Podstawowa róża okrywowa. Odmiana zdrowa, kwitnie długo i obficie. Gęstość sadzenia: 5-6 szt./m².

Róża The New Dawn (*Rosa*)

Nasłonecznienie: pełne.

Kwiaty białoróżowe, pełne, 6-8 cm, pachnące. Liście drobne, skórzaste, błyszczące. Pędy długie, przewieszające się, wymagające podpór. Wys. róży 3-4 m, szer. 1,5-2 m. Jedna z najstarszych i najcenniejszych odmian w tej grupie. Powtarza kwitnienie.

Róża pomarszczona Moje Hammarberg (*Rosa rugosa*)

Nasłonecznienie: pełne.

Kwiaty fioletowowrzosowe, półpełne, średniej wielkości 6-8 cm, pachnące, liście jasnozielone, później ciemnozielone, błyszczące, pomarszczone. Owłosione pędy wzniesione, szarozielone, z licznymi kolcami, wys. 0,7-0,8 m. Od-

miana zdrowa i mrozoodporna, kwitnie obficie i długo, powtarza kwitnienie, ozdobne owoce, na rabaty, szpalery, 4-5 szt./m².

Róża Rumba (*Rosa*)

Nasłonecznienie: pełne.

Kwiaty dwubarwne, żółto-czerwone, średniej wielkości 4-6 cm, zebrane w baldachy. Liście jasnozielone, błyszczące. Pędy wzniesione. Wzrost średni, wys. 0,4-0,6 m. Odmiana zdrowa. Polecana ze względu na oryginalną barwę kwiatów. Gęstość sadzenia: 7-8 szt./m².

Róża Westerland (*Rosa*)

Nasłonecznienie: pełne.

Kwiaty dwubarwne, pomarańczowo-morelowe, półpełne, duże, 10-12 cm, intensywnie pachnące. Liście duże, błyszczące, początkowo czerwonawe, później ciemnozielone, gęste. Pędy jasnozielone, z dużymi kolcami, proste, przewieszające się. Wzrost silny, wys. 1,5-2,0 m, szer. 1,0-1,5 m. Wyjątkowa odmiana: zdrowa, powtarzająca kwitnienie. Gęstość sadzenia: 1-2szt/m².

Róża White Meidiland (*Rosa*)

Nasłonecznienie: pełne.

Kwiaty białe, pełne, średniej wielkości 6-8 cm, zebrane w kwiatostany po 5-10 szt. Liście duże, ciemnozielone, błyszczące, pokrój krzaczasty, pędy grube, jasnozielone, sztywne, z licznymi, jasnymi kolcami, wys. 0,4-0,5 m. Podatna na opadzinę liści, całkowicie mrozoodporna, obficie i długo kwitnie, doskonała do gazonów, pojemników i na murki.

Szczodrzeniec wczesny Allgold (*Cytisus x praecox*)

Nasłonecznienie: pełne.

Gęsty krzew z przewisającymi pędami. Osiąga 1,5 m wys. Liście sezonowe, wąskie, jasnozielone. Kwiaty żółte, bardzo liczne, IV-V, niezbyt przyjemnie pachnące, osadzone wzdłuż zeszlorocznych pędów. Dobrze rośnie na lekkich, piaszczystych i przepuszczalnych glebach. Nadaje się na osłonięte rabaty w ogrodach przydomowych.

Śnieguliczka Doorenbosa Mother of Pearl (*Symphoricarpos x doorenbosii*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Krzew do 2 m wys. z przewieszającymi się gałęziami. Kwiaty niepozorne, VI. Owoce duże, zebrane w grona, o zmiennym kształcie, okrągłe do jajowa-

tych, największe ze wszystkich odmian. Owoce roślin rosnących w słońcu lepiej się wybarwiają, są zielonobiałe z czerwonym rumieńcem lub perłoworożowe, pozostają do późnej jesieni. Tolerancyjny krzew.

Śnieguliczka Doorenbosa White Hedge (*Symphoricarpos x doorenbosii*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Wyprostowany krzew, dorastający do 1,5 m wys. Kwiaty niewielkie, różowo-białe, w wydłużonych gronach, VI. Owoce białe, okrągłe, w regularnych gronach, długo utrzymują się na krzewie. Tolerancyjny krzew, dobrze rosnący na ubogich glebach. Nadaje się na żywopłoty formowane i swobodne grupy.

Śnieguliczka Chenoult Hancock (*Symphoricarpos x chenaultii*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień, cień.

Gęsty niski krzew o szeroko rozpostartych pędach, tworzący zwarte poduchy. Osiąga wysokość do 1 m i szerokość 1,5 m. Kwiaty i owoce niepozorne. Liście jasnozielone, długo utrzymujące się jesienią. Niewymagający krzew rosnący zarówno w pełnym słońcu, jak i w cieniu. Lekko wrażliwy na mrozy, ale dobrze odrastający. Doskonała roślina okrywowa, do sadzenia pod koronami wysokich drzew i w ciągach przyulicznych.

Tamaryszek drobnokwiatowy (*Tamarix parviflora*)

Nasłonecznienie: pełne.

Szeroko rozrastający się krzew do 3-4 m wys. Pędy ciemnobrązowe, w ziemi prawie czarne, delikatne. Liście zredukowane, łuskowate. Kwiaty różowe, zebrane w wąskie grona na dwuletnich pędach, V. Gatunek bardzo wytrzymały na suszę i zasolenie gleby. Wymaga pełnego nasłonecznienia i obojętnej do mocno alkalicznej gleby. Bardzo dekoracyjny, w czasie kwitnienia. Może rosnąć w ogrodach i w zieleni osiedlowej.

Tamaryszek francuski (*Tamarix gallica*)

Nasłonecznienie: pełne.

Bardzo dekoracyjny, delikatny krzew o luźnej, ażurowej koronie. Dorasta do 3 m wys. Pędy cienkie, wyprostowane, w ziemi brązowe. Liście mocno zredukowane, lancetowate. Kwiaty różowe, zebrane w gęste grona, VI-VIII. Wytrzymały na suszę i zasolenie gleby. Co kilka lat wskazane cięcie odmładzające.

Tawuła brzozolistna (*Spiraea betulifolia*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Zwarty, karłowaty krzew, z licznymi odrostami. Osiąga 0,5-1 m wys. i szer. Dorosłe krzewy są szersze niż wyższe. Liście zmienne, prawie okrągłe, powcinane, zielone. Kwiaty białe, w płaskich kwiatostanach, VI. Toleruje wszystkie ogrodowe, uprawne gleby, wilgotne, niezbyt ubogie, mrozoodporny. Nadaje się do ogrodów i terenów zieleni.

Tawuła Douglasa Menziesia (*Spiraea douglasii* var. *Menziesii*)

Nasłonecznienie: pełne.

Wyprostowany, gęsty krzew do 1,5 m wys., rozrastający się silnie dzięki rozłogom. Liście zielone, piłkowane. Kwiaty różowe, zebrane w wąskie, długie, kwiatostany o puszystym wyglądzie na końcach tegorocznych pędów, VI-VII. Wytrzymały krzew, preferujący stanowiska słoneczne, doskonale wyglądający na brzegach dużych zbiorników wodnych i w parkach.

Tawuła japońska Anthony Waterer (*Spiraea japonica*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Wolno rosnący krzew o półkolistym pokroju, osiągający 0,8 m wys. i szer. Liście jasno zielone. Młode liście czerwonawe. Kwiaty różowolila do rubinowych, w płaskich kwiatostanach do 15 cm szer., VII-IX. Toleruje wszystkie ogrodowe uprawne gleby. Polecany na rabaty, w zestawieniach z bylinami.

Tawuła japońska Froebelia (*Spiraea japonica*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Gęsty, zaokrąglony krzew dorastający do 1 m wys. i szer. Liście ciemnozielone, młode brązowo-czerwone. Kwiaty ciemnopurpurowe, w płaskich kwiatostanach na końcach pędów, VII-VIII. Toleruje wszystkie ogrodowe, uprawne gleby. Nie wrażliwy na niskie temperatury, toleruje cięcie.

Tawuła japońska Goldmound (*Spiraea japonica*)

Nasłonecznienie: pełne.

Zwarty, płaskokulisty krzew dorastający do 0,6 m wys. Liście intensywnie żółte przez cały okres wegetacji. Kwitnie obficie latem. Kwiaty różowe, w płaskich kwiatostanach, VI-VII. Najlepiej rośnie w pełnym słońcu. Toleruje wszystkie ogrodowe, uprawne gleby. Cenna roślina okrywowa, rosnąca w prawie każdych warunkach, o oryginalnym kontrastowym zabarwieniu liści.

Tawuła nippońska Snowmound (*Spiraea nipponica*)

Nasłonecznienie: pełne.

Szeroko rozłożysty, bardzo efektownie kwitnący krzew, do 1,5 m wys. i do 2 m szer. Liście ciemnozielone. Kwiaty białe, w małych gronach, całkowicie pokrywające pędy, V-VI. Rośnie na wszystkich ogrodowych glebach, ale lepiej na żyznych i wilgotnych. Odporny na niskie temperatury. Piękny późnowiosenny akcent w każdym ogrodzie.

Tawuła szara Grefsheim (*Spiraea x cinerea*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Krzew o malowniczo przewieszających się pędach. Dorasta do 2 m wys. i szer. Liście matowozielone, jesienią żółte. Kwiaty śnieżnobiałe, całkowicie pokrywające zeszłoroczne pędy przed rozwojem liści, IV. Może rosnąć na wszystkich uprawnych glebach ogrodowych. Piękny wiosenny akcent w każdym ogrodzie.

Tawuła van Houtte'a (*Spiraea x vanhouttei*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Szeroko rozłożysty, silnie rosnący krzew, dorastający do 2,5 m wys. Liście ciemnozielone. Kwiaty białe, w gęstych kwiatostanach, całkowicie pokrywają zeszłoroczne pędy, V-VI. Stanowisko słoneczne. Rośnie na wszystkich ogrodowych glebach, ale najlepiej na żyznych i wilgotnych. Odporny na niskie temperatury. Bardzo efektownie i obficie kwitnący, polecany dla terenów zieleni i do ogrodów, także na nieformowane szpalery.

Trzmielina oskrzydłona Compactus (*Euonymus alatus*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Krzew o zaokrąglonym kształcie, zwarty i wolno rosnący, do wys. 1 m. Pędy z czterema szerokimi listewkami korkowymi. Liście jesienią przebarwiają się fantastycznie, w różnych odcieniach czerwieni. Kwiaty niepozorne, owoce oryginalne, ok. 8 mm, na długich szypułkach z pomarańczową osnówką. Toleruje wszystkie żyzne, uprawne gleby ogrodowe. Polecany do małych, przydomowych ogrodów.

Wawrzynek główkowy (*Daphne cneorum*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Niski, zimozielony krzew z cienkimi, płózącymi i podnoszącymi się na końcach pędami. Dorasta do 0,1-0,3 m wys. Tworzy zimozielone kobierce, wiosną pokryte kwiatami. Liście małe i wąskie, skórzaste, zwykle skupione w górnej

części pędów. Kwiaty różowe, zebrane w główkach, pachnące, V-VI. Preferuje stanowiska suche. Roślina tolerancyjna, co do gleby. Doskonala do ogrodów skalnych i na rabaty bylinowe.

Wawrzynek wilczelyko (*Daphne mezereum*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Wyprostowany, rzadko ugałęziony krzew, osiągający do 1m wys. Liście matozzielone. Kwiaty różowe, okazałe, pojawiają się przed rozwojem liści, III-IV. Owoce czerwone, kuliste jagody o smaku pieprzu, bardzo toksyczne. Preferuje stanowisko osłonięte. Toleruje różne rodzaje gleby, ale nie udaje się na glebach zbyt kwaśnych. Nie lubi cięcia i przesadzania. Wszystkie części rośliny są trujące.

Przykład zestawienia roślin w ogrodzie.

Wierzba iwa Kilmarnock (*Salix caprea*)

Nasłonecznienie: pełne.

Dekoracyjne drzewko z małą koroną i pędami zwisającymi do ziemi. Wysokość zależy od wysokości szczypienia, najczęściej 1,8-2,5 m. Liście matozzielone, pokryte białoszarym kutnerem. Żółcistożółte bazie, pojawiają się wzdłuż zeszlórocznych pędów przed rozwojem liści, III-IV. Niewymagający krzew, potrzebujący do bujnego rozwoju dużo wody i światła.

Wierzba purpurowa Pendula (*Salix purpura*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Zwarty krzew z bardzo cienkimi, łukowato wygiętymi pędami, często szczypiący na pniu. Tworzy wówczas parasolowatą koronę. Kora czerwono-brązowa,

błyszcząca. Liście jasnozielone, srebrnoszare pod spodem. Malownicza roślina do sadzenia w nasłonecznionym, wilgotnym miejscu, np. na brzegu oczka.

Wierzba skupiona Hakuro-nishiki (*Salix integra*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Silnie rosnący krzew o oryginalnym zabarwieniu liści i kulistej koronie. W dobrych warunkach, na stanowisku słonecznym i wilgotnym, może osiągnąć 3 m średnicy. Pędy brązowo-czerwone. Liście młode różowawe, potem biało-zielone. Drobne baze pojawiają się tuż przed rozwojem liści, III-IV. Mocno cięta, zachowuje gęstą koronę i intensywne zabarwienie. Najpiękniej wygląda posadzona na tle roślin o spokojnym, ciemnym zabarwieniu.

Wierzba szwajcarska (*Salix helvetica*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Mały, kulisty krzew z grubymi, gęsto owłosionymi pędami. Średnica korony ok. 1 m. Często oferowana w formie małego drzewka szczepionego na pniu. Liście srebrzystobiałe, także latem. Srebrzyste baze pojawiają się krótko przed rozwojem liści, III-IV. Nie ma specjalnych wymagań, ale nie toleruje gleb wapiennych. Wrażliwa na rdzę.

Wrzos pospolity Allegretto (*Calluna vulgaris*)

Nasłonecznienie: pełne.

Mocno zagęszczona krzewinka o wys. 0,3-0,4 m. Liście żółtozielone. Kwiaty pojedyncze, purpurowoczerwone, zakwitają w VIII i IX. Odmiana o dużych walorach dekoracyjnych.

Wrzos pospolity Long White (*Calluna vulgaris*)

Nasłonecznienie: pełne.

Bardzo silnie rosnąca odmiana do wys. 0,5 m, o soczyście zielonych liściach i czysto białych kwiatach. Kwitnie późno: we IX i na początku X. Zdrowa i mrozoodporna.

Wrzos pospolity Peter Sparkes (*Calluna vulgaris*)

Nasłonecznienie: pełne.

Silnie rosnąca odmiana, do wysokości 0,3 m. Liście są szarozielone. Kwiatostany długie i gęste. Kwiaty pełne, rubinoworóżowe, rozwijają się późno w IX i X.

Wrzosiec czerwony Myretoun Ruby (*Erica carnea*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Niska krzewinka o pokładających się pędach i szeroko rozesłanym pokroju. Dorasta do 0,15 (0,20) m wys. Liście igiełkowate ciemnozielone. Kwiaty intensywnie winnoczerwone, duże. Rozwijają się od III do IV. Wymaga miejsc osłoniętych i zacisznych.

Wrzosiec darlejski White Perfection (*Erica x darleyensis*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Zimozielona niska krzewinka do 0,15 m, o średnicy do 0,4 m. Liście szmaragdowozielone. Kwiaty śnieżnobiałe. Kwitnie w II i III. Wymaga miejsc osłoniętych i zacisznych, zalecana lekka okrywa zimowa.

Złotokap Waterera Vossii (*Laburnum x watereri*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Wysoki krzew lub małe drzewo, niezwykle efektowne w momencie kwitnienia. W dobrych warunkach może osiągnąć 5 m wys. Liście złożone, ciemnozielone, stanowią odpowiednie tło dla złotożółtych kwiatów zebranych w długie grona, V-VI. Owoce – strąki zawierają trujące alkaloidy. Najobficiej kwitnie w pełnym słońcu. Niewymagający w stosunku do gleby, znosi gleby lekko kwaśne i alkaliczne.

Żarnowiec Boskoop Ruby (*Cytisus*)

Nasłonecznienie: pełne.

Nieduży, miotłasty krzew z wyprostowanymi pędami. Dorasta do 2 m wys. Liście wąskolancetowate, jasnozielone. Kwiaty rubinowoczerwone na zewnątrz, różowoliliowe w środku, IV-V. Wymaga pełnego słońca, osłoniętego, ciepłego miejsca w ogrodzie. Preferuje lekkie, piaszczyste i przepuszczalne gleby, średnio kwaśne do obojętnych. Jest krótkowieczny i nie całkiem odporny na mrozy.

Żylistek szorstki Candidissima (*Deutzia scabra*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Krzew o wzniesionych, sztywnych pędach. Wys. 2-3 m. Ciemnozielone, wąskojajowate liście z obu stron szorstko owłosione. Kwiaty pełne, śnieżnobiałe, w pączku jasnoróżowe, zebrane w wysmukłe kwiatostany w VI, VII. Gleby przeciętne, ale nieprzesychające. Krzew odpowiedni do ogrodów i parków

– pojedynczo i w grupach. Mrozoodporność niepełna, w czasie ostrych zim może przemarzać do granicy śniegu.

Ozdobne gatunki roślin iglastych

Cis pospolity (*Taxus baccata*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień, cień.

Drzewo lub duży krzew o powolnym wzroście, w wieku 30 lat osiąga ok. 3-4 m wys. Pokrój młodych roślin stożkowy, w starszym wieku kopulasty. Igły ułożone grzebieniasto, ciemnozielone. U okazów żeńskich liczne owoce pokryte czerwoną osnówką. Wymaga gleb dość żyznych i wilgotnych, ale przepuszczalnych. Polecany na formowane żywopłoty i strzyżone figury ogrodowe, szczególnie w zachodniej części Polski.

Cis pośredni Hicksii (*Taxus x media*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień, cień.

Duży krzew o wyprostowanym pokroju, silnym wzroście, osiągający po 10 latach ok. 3 m wys. Pędy wzniesione, sztywne, igły ciemnozielone. Obficie zawiązujący dekoracyjne, pokryte czerwoną osnówką nasiona. Wymaga gleb dosyć żyznych i wilgotnych. Odporny na zanieczyszczenia powietrza. Najlepszy cis na strzyżone żywopłoty. Gęstość sadzenia w rzędzie: 2-3 szt./mb.

Cis pospolity Repandens (*Taxus baccata*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień, cień.

Niski, szeroko rozrastający się krzew, z prawie horyzontalnie rozpostartymi gałęziami. Boczne pędy dosyć sztywne, przygięte ku dołowi. W wieku 10 lat osiąga do 0,5 m wys. przy ok. 1,5 m średnicy. Igły ciemnozielone, wygięte pałakowato do góry. Wymaga dosyć żyznych i wilgotnych gleb. Polecany jako roślina okrywowa w miejsca ocienione.

Cyprysik Lawsona Alumii (*Chamaecyparis lawsoniana*)

Nasłonecznienie: pełne.

Odmiana o pokroju stożkowatym, dosyć silnym wzroście, osiągająca w wieku 10 lat ponad 3 m wys. Pędy u młodych roślin ustawione pionowo, później zaczynają odstawać. Ulistnienie łuskowate, szaroniebieskie. Wymagania glebowe i wilgotnościowe małe. Polecana do dużych ogrodów i parków w zachodniej części Polski, nadaje się na formowane żywopłoty.

Jałowiec pospolity Gold Cone (*Juniperus communis*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień, cień.

Wąskostozkowa, wolno rosnąca, złocistożółta forma osiągająca po 10 latach do 1,5 m wys. Pędy wyprostowane, igły złocistożółte (zimą żółtobrazowe), kłujące. Wymagania glebowe i wilgotnościowe małe. Polecana do ogrodów skalnych, wrzosowiskowych i na cmentarze.

Jałowiec pospolity Repanda (*Juniperus communis*)

Nasłonecznienie: pełne.

Karłowa, wolno rosnąca, płózająca odmiana jałowca, osiągająca po 10 latach ok. 0,2 m wys. przy 2–2,5 m średnicy. Rozgałęzienia układające się dachówkowato. Igły zielone, niekłujące. Wymagania glebowe i wilgotnościowe małe. Polecana jest jako roślina okrywowa Gęstość sadzenia: 2-3 szt./m².

Jałowiec pospolity Suecica (*Juniperus communis*)

Nasłonecznienie: pełne.

Kolumnowa, wieloprzewodnikowa forma jałowca o dosyć silnym wzroście. Osiąga po 10 latach ok. 2 m wys. Pędy wyprostowane, igły stalowozielone, kłujące. Wymagania glebowe i wilgotnościowe małe. Polecana do małych ogrodów przydomowych, ogrodów skalnych i wrzosowiskowych oraz na cmentarze.

Jałowiec pośredni Gold Star (*Juniperus x pfitzeriana*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień, cień.

Niska, krzewiasta odmiana jałowca o średnio silnym wzroście. Osiąga po 10 latach około 0,5 m wys. przy 1 m średnicy. Ulistnienie przyjęło tu formę igieł i łusek o intensywnie złocistożółtym zabarwieniu. Wymagania glebowe i wilgotnościowe małe. Polecany do małych ogrodów przydomowych i ogrodów skalnych.

Przykład zestawień roślinnych w parku.

Jałowiec sabiński *Tamariscifolia* (*Juniperus sabina*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień, cień.

Karłowaty, niski krzew o dosyć powolnym wzroście, osiągający po 10 latach 0,3 m wys. przy 1,5-2,0 m średnicy. W młodości pędy ścielą się po ziemi. Stare egzemplarze wypiętrzają się do wysokości 1 m. Ulistnienie gęste, szarzielone, w formie drobnych igielek. Wymagania glebowe i wilgotnościowe małe. Polecany do małych ogrodów przydomowych, ogrodów skalnych oraz jako krzew okrywowy. Gęstość sadzenia: 2-3 szt./m².

Jodła kalifornijska (*Abies concolor*)

Nasłonecznienie: pełne.

Duże, silnie rosnące drzewo o pięknym, regularnym, stożkowym pokroju, osiągające w wieku 30 lat ok. 10-12 m. Igły długie (do 8 cm), niebieskozielone, szablasto wygięte ku górze. Jodła o bardzo małych wymaganiach glebowych i środowiskowych. Dobrze rośnie nawet na suchych, piaszczystych glebach oraz w warunkach miejskich. Pięknie prezentuje się w dużych ogrodach, zieleni osiedlowej i w parkach.

Jodła koreańska (*Abies koreana*)

Nasłonecznienie: pełne.

Wolno rosnące drzewo o pokroju szerokostożkowym, osiągające po 30 latach wys. 3-4 m. Igły krótkie, z wierzchu błyszczące, zielone, od spodu prawie białe. Cechą charakterystyczną są niebiesko-fioletowe szyszki dł. 4-7 cm licznie pojawiające się już na młodych roślinach (wys. 1-1,5 m). Wymaga żyznych i wilgotnych gleb. Jodła ta szczególnie jest polecana do małych ogródków przydomowych.

Milorzab dwuklapowy syn. chiński (*Ginkgo biloba*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień, cień.

Oryginalne, wolno rosnące drzewo, ze względu na brak okrycia zalążka zaliczane w systematyce do roślin iglastych. W młodości pokrój stożkowy, luźny, potem nieregularny. W wieku 30 lat osiąga 8-12 m wys. Ulistnienie sezonowe. Liście jasnozielone, wachlarzowate, skórzaste, na długich ogonkach. Jesienią złocistożółte. Wymagania glebowe i wilgotnościowe małe. Polecane do dużych ogrodów i parków, szczególnie do nasadzeń pojedynczych.

Sosna górska syn. kosówka, kosodrzewina Mops (*Pinus mugo*)

Nasłonecznienie: pełne.

Karłowa, prawie kulista forma, bardzo wolno rosnąca, osiągająca po 10 latach 0,5 m średnicy. Igły ciemne, zielononiebieskie, zebrane po dwie. Wymagania glebowe i wilgotnościowe bardzo małe. Polecana do ogrodów skalnych i wrzosowiskowych oraz pojemników.

Sosna górska syn. kosodrzewina, kosówka (*Pinus mugo var. pumilio*)

Nasłonecznienie: pełne.

Niski, rozpostarty krzew o powolnym wzroście, osiągający po 30 latach około 1 m wys. przy ponad 2 m średnicy. Pędy nisko rozpostarte nad ziemią, ścielące się. Igły krótkie, ciemnozielone, kłujące. Wymagania uprawowe bardzo małe - może rosnąć na wydmach. Polecana do ogrodów skalnych i alpinariów, do umacniania skarp i uprawy pojemnikowej.

Sosna limba (*Pinus cembra*)

Nasłonecznienie: pełne

Drzewo o powolnym wzroście, początkowo o stożkowatym pokroju, osiągające po 30 latach 3-4 m wys. Pędy sztywne, wzniesione. Igły zielononiebieskie, dosyć sztywne, zebrane po pięć. Wymagania glebowe i wilgotnościowe przeciętne, ale preferuje gleby żyzne i wilgotne. Duża odporność na silne wiatry, choroby i szkodniki. Gatunek wybitnie światłolubny! Polecana do małych ogrodów, dużych ogrodów skalnych i nasadzeń pojedynczych.

Świerk kłujący *Glaucia Globosa* (*Picea pungens*)

Nasłonecznienie: pełne.

Karłowa, szerokostożkowa forma świerka, przez kilka lat półkulista i bezprzewodnikowa, ale osiągająca po 30 latach ok. 2-3 m wys. Pędy krótkie, sztywne; igły srebrzystoniebieskie, kłujące. Wymagania glebowe i wilgotnościowe bardzo małe. Polecany do małych ogrodów przydomowych, ogrodów skalnych i na cmentarze.

Świerk kłujący syn. srebrny (*Picea pungens f. glauca*)

Nasłonecznienie: pełne.

Duże drzewo o pięknym, regularnym, stożkowym pokroju, osiągające po 30 latach 10-15 m wys. Gałęzie sztywne, odstające pod kątem prostym od przewodnika. Igły sztywne, niebieskozielone do srebrzystych, kłujące. Z wiekiem,

drzewa przyjmują coraz bardziej srebrzystoniebieskie zabarwienie! Wymagania glebowe i wilgotnościowe bardzo małe. Duża odporność na zanieczyszczenie środowiska. Polecany do nasadzeń pojedynczych i kompozycji ogrodowych oraz szpalerów. Często wykorzystywany jako bożonarodzeniowa choinka.

Świerk serbski (*Picea omorika*)

Nasłonecznienie: pełne.

Najszybciej rosnący gatunek świerka, tworzący wąską, strzelistą koronę. Osiąga po 30 latach 12-15 m wys. Gałęzie boczne często łukowato wygięte, drobne gałązki przewisają. Stare drzewa utrzymują dolne gałęzie! Igły dwubarwne, z wierzchu ciemnozielone, od spodu niebiesko-białe. Wymagania glebowe i wilgotnościowe przeciętne. Odporny na zanieczyszczenie środowiska. Polecany na nieformowane żywopłoty osłonowe (szpalery) oraz do nasadzeń pojedynczych i luźnych grup.

Żywotnik zachodni Brabant (*Thuja occidentalis*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Najszybciej rosnąca odmiana żywotnika zachodniego o kolumnowym pokroju, osiagająca ponad 3,5 m wysokości. Ulistnienie jasnozielone. Wymaga dosyć żyznych i wilgotnych gleb. Polecana przede wszystkim na formowane żywopłoty. Gęstość sadzenia w rzędzie co 0,5-0,7 m.

Żywotnik zachodni Golden Globe (*Thuja occidentalis*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Kulista odmiana o powolnym wzroście, osiagająca po 10 latach ok. 0.8 m średnicy, kolor złocistożółty. Wymaga dosyć żyznych i wilgotnych gleb. Polecana do sadzenia w małych ogrodach, do mieszanych kompozycji barwnych.

Żywotnik zachodni Smaragd (*Thuja occidentalis*)

Nasłonecznienie: pełne, półcień.

Jedna z najlepszych stożkowych odmian żywotnika, o średnio silnym wzroście, osiagająca po 10 latach ok. 2,5 m wys. Gałązki delikatne, ciemnozielone, nie brązowieją w okresie zimy. Wymaga dosyć żyznych i raczej wilgotnych gleb. Polecana na żywopłoty nieformowane, na cmentarze i do pojemników. Gęstość sadzenia w rzędzie co 0,5-0,6 m.

Wydawca: **Małopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Karniowicach**

32-082 Bolechowice, Karniowice 9

tel. 012-285-21-13/14, fax 012-285-11-07; www.modr.pl

Skład komputerowy: Dział Wydawnictw i Informacji; Druk: PZDR Nawojowa

ISBN - 83-60394-16-4